

15 jaar Gz-psycholoog: jong en onstuimig

13.30

Vakinhoudelijk programma (deelsessies)

Symposium 1, 2 en 3 van 13.30-15.00

Symposium 1: Prof. dr. Ad Kerkhof – De rol van gezondheidszorgpsychologen in de preventie van suïcide en bij verliesverwerking na suïcide

**De GZ-psycholoog als
trainer van gatekeepers in
de preventie van suïcide**

Martin Steendam

Klinisch psycholoog

P-opleider

Promovendus VU Amsterdam

Epidemiologie

- 1.000.000 mensen overleden door suïcide **wereldwijd**
- 1.753 suïcides in **Nederland** in 2012 (16.795.000 inwoners)
- 95.000 suïcide pogingen per jaar
- 500.000 mensen met suïcidale gedachten

Bronnen: CBS en Nemesis 2

Gatekeepers

- Bereik van gatekeepers
 - met 500.000 suïcidale personen
- Wie kunnen gatekeeper zijn
 - Politie
 - Dominees, pastores
 - Huisartsen
 - Scholen
 - Bedrijfsartsen
 - Verslavingszorg
 - SEH-afdelingen

friesland college

Gatekeeper Training

- Inhoud
 - ▣ Eigen ervaringen en attitude
 - ▣ Gericht op contact maken
 - ▣ Leren doorvragen (Kerkhof)
 - ▣ En ondersteunen bij verwijzen

- Basis is QPR (Question, Persuade, Refer)

Aanbevelingen

MDR Diagnostiek en Behandeling van Suïcidaal Gedrag *voor professionals bedoeld*

- ▶ **Kerngroep**
 - Bert van Hemert
 - Ad Kerkhof
 - Jos de Keijzer
 - Bas Verwey
- ▶ **Werkgroep**
 - Kees van Boven
 - Ko Hummelen
 - Marieke de Groot
 - Peter Lucassen
 - Jan Meerdinkveldboom
 - Barbara Stringer
 - Martin Steendam
 - Lia Verlinde
- ▶ **Focusgroep verpleegkundigen**
 - 11 verpleegkundigen
- ▶ **Patiëntvertegenwoordiging**
 - Yvonne vd Venstichting
- ▶ **Klankbordgroep**
 - 47 vertegenwoordigers
 - 16 beroepsverenigingen
- ▶ **Ondersteuning**
 - Geurt vd Glind, Trimbos

Multidisciplinaire
richtlijn
diagnostiek en
behandeling van
suïcidaal gedrag

Centrale thema's in richtlijn

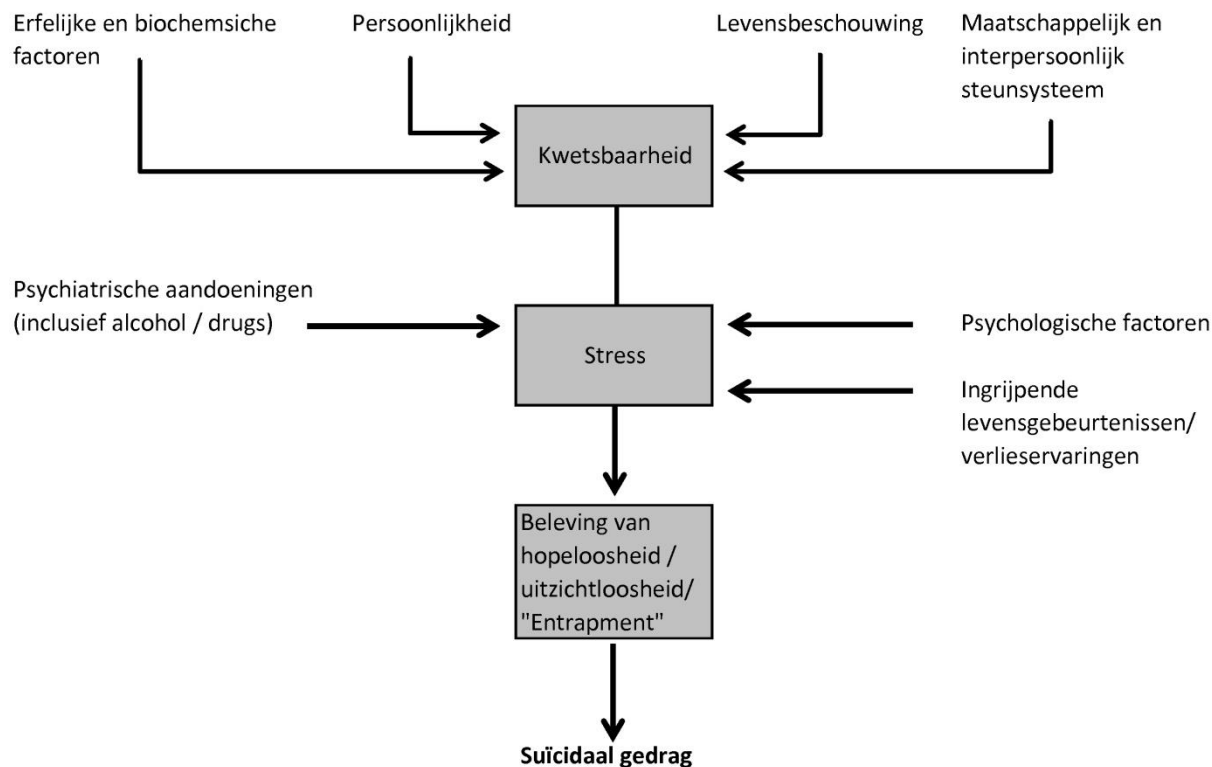
- maak contact en vraag door
- zorg voor veiligheid en continuïteit
- betrek anderen erbij

Als je denkt aan zelfmoord

Visie op suïcidaliteit

Contact maken

- neem *elke suïcidale uitlating* van de ander serieus
- vraag op *eigen initiatief* naar gedachten aan suïcide
- *vraag door* naar gevoelens van wanhoop
- probeer te *begrijpen* waarom de ander in zo'n toestand is
- ga *niet snel of oppervlakkig geruststellen*
- probeer *naasten* van de ander erbij te betrekken

Twee kernvragen

- Je denkt aan suicide: dan moet je wel wanhopig zijn. Klopt dat?
- Waarover ben je wanhopig?

Verwijzen

- Een suïcide is niet te voorspellen
- Een gatekeeper is geen hulpverlener: “blijf rolvast”
- Begrenzen biedt veiligheid
 - wordt geen hulpverlener
 - maak dat duidelijk aan de ander
- Verwijs waar nodig naar gerichte hulp: welke is dat?
- En denk daarbij ook aan ...

0900 - 113 0 113

15 jaar Gz-psycholoog:
jong en onstuimig

Gatekeeper

*Opent deuren naar hulp
voor mensen die gevaar lopen
zichzelf wat aan te doen*

15 jaar Gz-psycholoog: jong en onstuimig

Wet van 11 november 1993, houdende regelen inzake beroepen op het gebied van de individuele gezondheidszorg

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is:

de tot dusverre geldende wettelijke regeling op het gebied van de uitoefening van de geneeskunst, inhoudende een het gehele gebied der geneeskunst bestrijkend verbod van beroepsuitoefening zonder hiertoe wettelijk verleende bevoegdheid, te vervangen door een regeling welke een ruimer gebied van individuele gezondheidszorg bestrijkt en waarbij slechts het verrichten van bij de wet aangewezen categorieën van handelingen wordt voorbehouden aan categorieën van daartoe overeenkomstig de wet gekwalificeerden, terwijl het voeren van wettelijk beschermde beroepstitels uitsluitend toekomt aan degenen die in de voor de desbetreffende beroepen overeenkomstig de wet ingestelde

§ 4. Gezondheidszorgpsychologen

Artikel 24

Om in het desbetreffende register als gezondheidszorgpsycholoog te kunnen worden ingeschreven, wordt vereist het bezit van een getuigschrift waaruit blijkt dat de betrokkene voldoet aan de daartoe bij algemene maatregel van bestuur gestelde opleidingseisen.

Artikel 25

Tot het gebied van deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog wordt gerekend het verrichten van psychologisch onderzoek, het beoordelen van de resultaten daarvan alsmede het toepassen van bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen psychologische behandelingsmethoden ten aanzien van een persoon met het oog op diens gezondheidstoestand.

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden

Jaargang 1998

156

Besluit van 17 maart 1998, houdende regels inzake de opleiding tot en de deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog (Besluit gezondheidszorgpsycholoog)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 30 juni 1997, CSZ/BenO-979473;

Gelet op de artikelen 24 en 25 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg;

Gezien de adviezen van de Raad voor de beroepen in de individuele gezondheidszorg van september 1995 en van mei 1996;

De Raad van State gehoord (advies van 7 januari 1998, no

15 jaar Gz-psycholoog:
jong en onstuimig

Opleidingsplan GZ-Psycholoog

Werkgroep Modernisering GZ-opleiding

Drs. Anneke Bakker, Opleidingscoördinator, Amsterdam

Prof. dr. Theo K. Bouman, Hoofdopleider GZ, Groningen

Drs. Valerie Hoogendoorn, Praktijkcoördinator, Groningen

Drs. Lonneke Luycks, Onderwijskundige, Nijmegen

Prof. dr. Marc Verbraak, Hoofdopleider GZ, Nijmegen

Prof. dr. Sako Visser (voorzitter), Hoofdopleider GZ, Amsterdam

Extern adviseur: Drs. Hanneke Hoekstra, onderwijskundige

Werkgroep Modernisering GZ-opleiding

december 2012

15 jaar Gz-psycholoog: jong en onstuimig

Competentiegebied 4: Kennis en wetenschap

De GZ-psycholoog kenmerkt zich door zijn continue streven naar optimalisatie van zijn kennis en kunde in zijn vakgebied. De GZ-psycholoog kan de wetenschappelijke aspecten zoals verweven met de praktijk onderkennen en kritisch beschouwen. Hieronder valt het beoordelen van relevante informatiebronnen op hun relevantie voor het betreffende werkgebied. De GZ-psycholoog bevordert de deskundigheid van degenen die bij het werkkterrein van de GZ-psycholoog zijn betrokken. Hij streeft naar het optimaliseren van zijn kennis en kunde.

Competenties en indicatoren

De GZ-psycholoog bevordert de verbreding van en ontwikkelt de wetenschappelijke vakkennis. Dit betekent dat hij:

4.2.1 de deskundigheid van collega's, PIOG's, cliënten en andere betrokkenen bij de gezondheidszorg bevordert.

4.2.2 referaten houdt over actuele thema's in de zorg.

	4.2.2	referaten houdt over actuele thema's in de zorg.
4.3	De GZ-psycholoog streeft naar optimalisatie van de eigen kennis en kunde. Dit betekent dat hij:	
	4.3.1	de relevante wetenschappelijke ontwikkelingen in het eigen vakgebied via literatuur, congressen, symposia, enzovoort volgt;
	4.3.2	een persoonlijk bij- en nascholingsplan ontwikkelt en onderhoudt.

15 jaar Gz-psycholoog: jong en onstuimig

Artikel 11

1. De psychologische behandelingsmethoden, bedoeld in artikel 25 van de wet, houden in:

- a. het ten behoeve van de behandeling tot stand brengen van een relatie met de patiënt door de gezondheidszorgpsycholoog, alsmede het onderhouden van deze relatie;
- b. het bewerkstelligen van gedragsveranderingen die leiden tot vermindering van klachten;
- c. het in contact brengen van de patiënt met diens gevoelens en betekenisverlening;
- d. het beïnvloeden van de positie van de patiënt in de sociale omgeving waarbinnen de stoornis of klacht is ontstaan of die een rol speelt bij het in stand houden ervan;
- e. het met het oog op de klachten van de patiënt begeleiden van diens naaste betrekkingen.

2. De methoden, bedoeld in het eerste lid, zijn gebaseerd op het wetenschapsgebied van de psychologie en de orthopedagogiek en worden steeds toegepast op basis van psychodiagnostiek en indicatiestelling.

NOTA VAN TOELICHTING

* Het repertoire van de behandelingsmethoden van de gezondheidszorgpsycholoog is breed en divers. Hiertoe worden gerekend: advisering, begeleiding, ~~directieve therapie, gesprekstherapie en spelbegeleiding~~, systeembegeleiding, mediatie-therapie, vaardigheidstrainingen, begeleiding van andere beroepsbeoefenaren, ~~methodisch groepswork~~, ~~bevordering van het leefklimaat~~ en casemanagement. Een onderdeel daarvan is bovendien de toepassing van psychotherapeutische behandelingsmethoden.

15 jaar Gz-psycholoog: jong en onstuimig

CURSUSBLOK	TOTAAL AANTAL UREN	AANTAL UREN V&O	AANTAL UREN K&J
Inleiding in de psychotherapie	42 uur	30	12
Inleiding in de gedragstherapie	50 uur	47	3*
Angst- en stemmingsstoornissen	72 uur	50	22
Introductie psychodiagnostiek	36 uur	24	12
Cognitieve stoornissen door cerebrale oorzaken	36 uur	24	12
Persoonlijkheidsstoornissen	36 uur	30	6
Dissociatieve Stoornissen	12 uur	8	4
Ontwikkelingsstoornissen	36 uur	3	33
Stoornissen gerelateerd aan middelengebruik en eetstoornissen	36 uur	24	12
Lichamelijke klachten	36 uur	24	12
Derde levensfase	18 uur	18	0
Psychotische stoornissen	24 uur	18	6
Reflectief practicum	42 uur	42	6*
Kinderbescherming en justitie (vignet)	6 uur	0	6
	482 uur	342	146

TdT: Gatekeeperstraining

- Geen discussiegroep
- Geen ervaringsgroep
- Geen beleidsoverleg

- Maar vaardigheidstraining

Leren

- door te doen of te ervaren (doeners)
- door waar te nemen en te overdenken (dromers)
- door analyse en denken (denkers)
- door actief te experimenteren (beslissers)

Bron: *Leerstijlen van Kolb*

Doener

Analyticus/ Bezinner

Denker

Pragmaticus/ Beslissers

Vier soorten van leren

- Ervarings leren
- Model leren
- Gesouffleerd leren
- Feedback leren

Globale opzet training

- Drie rondes, opklimmend
 1. Basis
 2. Doorvragen
 3. Verdiepen

Vaardigheidstraining

- Oefenen, oefenen en nog eens oefenen
- Iedereen doet mee
- Zowel therapeut als cliënt-rol
- 3 maal therapeut-rol
- Iedereen leert van 3 maal model-rol

Vb: Ronde 2, intro

- Introductie doorvragen
- Let op concretiseren ipv abstraheren
- Let op zintuiglijk formuleren ipv cognitief
- Zoek naar ambivalentie

- Dus ... je mist Karin, met wie je al 12 jaar een relatie hebt

Vb: Ronde 2, oefenen

- Bij deze ronde moet je coachen
- Methodieken
 - Geef steun (bevordert leren)
 - Geef waar nodig suggestie voor groei
 - Maak gebruik van souffleren
 - Of bijvoorbeeld van dubbelen
- Ga liever niet in discussie

15 jaar Gz-psycholoog:
jong en onstuimig

**... en een vrolijke trainer
van gatekeepers !!**

Bedankt !